

VERSES POLC

Szerkeszti: Dr. Molitorisz Pál

*A szerelemben nincsenek évek,
A szerelemben csak csókok vannak.
A szerelemben jaj a fősvénynek!
A szerelemben csak azok élnek,
Kik szerelemből mindent odadnak.
(Memento)*

Gyóni Géza szarvasi éve

A sokat idézett *Csak egy éjszakára...* c. verse – mellyel elnyerte a brit irodalmi társaság nemzetközi pályázatának első díját, s melyben leleplezte s szembefordult a háborúból hasznot húzókkal – ma is közismert, de többnyire keveset tudunk e sokszínű költőről.

Achim Géza – mert ez volt az eredeti családi neve –, Gyónban született 1884. június 25-én. Édesapja Achim Mihály ott volt evangélikus lelkész. Édesapja nagybátyja, Achim Ádám Szarvason volt evangélikus esperes, s nála töltötte a fiatal Géza a gimnázium első öt évét. Az aglegény nagybácsi komoly, jószívű ember volt, de az ürességtől kongó lelkészi lakás szobái nem pótolták az otthon melegét. Az okos kis Géza jelesen tanult, s hamarosan kiismerete „pótapiját”, s mivel a bácsi gyakran volt távol a tanyán, sok időt tölthetett pajtásaival a szabadban, s ellátogathatott a hírhedt „diákkamrába”.

A szarvasi főgimnázium légköre, e költőnevelő iskola bimbóztatta ki a verses imádságokat írogató apától és az érzékeny, törekeny lelkű anyától örökölt költői ryüeket.

Egy Anna-ligeti majálison ismerkedett meg Gizellával, s a sétányok padjaiba vésvé hamarosan megjelentek a szívbe vagy koszorúba foglalt Z betűk (Zella). De ezzel nem elégedett meg a szerelmes kisdíák, legjobb barátaiból egyesületet alapított az ideáljaikról való beszélgetés céljából (Zella-Egyesület). Az Egyesület azután Plenczner Lajos magyartanárnál védnöksége alatt önképzőkörre alakult, s a világfájdalmas zsengek a *Sic itur ad astra* c. litografált lapban láttak napvilágot. Álljon itt a 16 éves diák 1900. május 19-én, Szarvason keltezett *Ő volt az árny!* c. verse Gizellához:

*Göröngyös úton jártam én,
Izonytató puszták ölén.
Zengett a menny, s egy lenge lény
Előitem járt s intett felém:
„Légy még erős az út felén
Legott célt érsz, vezetlek én!”
Át zord vihar s felhők vizén
Mentem velem s megérkezém
Tehozzad!*

1900. június 8-án kelt a *Körös-parton* c. nagyobb lélegzetű, népies hangvételű szerelmes verse, melynek ezúttal csak a befejező versszakát közöljük:

*Júniusi este
Künn a Körös-parton
Enyhe szellő támad.
Hej, de a szívembe
Szellő fúvására
Sem enyhül a bánat,
Elviszi utánad!*

Öccse, Miska három évvel később szintén Szarvasra került, s

Gézával együtt lakott a bácsinál.

Achim Ádám 1899-ben meghalt, az utolsó szarvasi évet az Achim-fiúk diákkamrában élték át. A hatodikos Géza önálló, nagydiák lett, „nyomdászagú” poéta, 1900-ban jelent meg az első verse a *Képes Családi Lapokban*. Bár mindvégig jeles tanuló maradt, azonban a zsebpénz füstbe eregetése, sőt „cseppfolyósítása” szöveget ütött a gyóni öregúr fejébe. Feltette gyermekeit Petőfi Zoltán sorsától, s így kerültek az Achim-fiúk 1900 szeptemberében a békéscsabai gimnáziumba, csabai rokonok szárnya alá. Költőnk szíve egy ideig még visszasírt Zellához, hogy azután a felbukkanó Ilonkák, Katinkák, Etusok és Amáلكák elhalványítsák emléket. A szarvasi–csabai verseket őrző „fekete notesz” Géza vagy testvérei útján az emléket megőrző „finom, játszi, világos szöke,” pozsonyi Micikéhez került, s neki köszönhetjük a korai szárnypróbálgatások megmenekülését a pusztulástól.

Szintén a szarvasi korszakból maradt fenn a következő gondtalan, vidám, hetyke, hányaveti *Dal* c. verse:

*Szenvedés a világ sorja, hiába!
Hej! minnek van a legénynek babája?
Nem gondolna leányra hiába.
Nem szakadna meg a szíve bújába.
Csalfa lány a legény átka a földön.
A leánnyal én nem sokat törődöm.
A fiatal menyecskének nincs párja.
Nem szalad, ha szépen nézek reája.
„Szép menyecske, csókolom az ajkad!
Vén az urad!... egy fölös csók tán akad.
Add azt nekem! ne félj, ingyen nem kérem!
Kölcsön add csak, majd megadom serényen.
Hajtsd fejedet a vállamra, édesem!
Ne húzódozz, nem látja meg senki sem.
Vén az urad, nem bír meg már a vállá.
Eper ajkad nem illik az ajkára.
Hogy szeretlek, érted égek! nem látod?
Vén az urad, éljük hát a világot!”
– Kacér asszony, válogatós a lánya!
A fiatal menyecskének nincs párja.*

Hát ennyit a szép, szarvasi diákevekről.

Az első világháborúban Przemysl ostromakor a várba szorult, innen viszontagságos légi úton küldte haza verseit. 1915-ben orosz fogságba esett, majd a krasznnojarszki hadifogolytáborba került Mihály öccsével együtt. Nincs az a rossz, amibe bele ne szokna az ember, a táborban írt tréfás verseit előadták, ének-kart, zenekart, kabarét szerveztek. Öccse betegsége, majd halála, a hazajutás reménytelensége azonban felőrölte idegrendszerét. A táborban hunyt el 1917-ben, 33. születésnapján, testileg-lelkileg összetört, háborodott elmével. Tízezer tömeg kísérte utolsó útjára, ezúttal a tábor őrei is fegyver nélkül vonultak ki. A kórház falára írta utolsó, töredékes versét, intését: „Térjete meg és szeressetek!” Barátai vasabronccsal övezték derekát, ha netán hazai földre kerülhetne, felismerhessék.

Városunkban utcanév és volt iskolája, a mai Múzeum falán márványtábla őrzi emlékét.

Przemysl-i kötete

Ingatlanforgalmi hírdetések

- Dr. Kóczy Miklós egyéni ügyvéd Szarvas Deák u. 4. sz. alatti ügyvédi irodájában vállalja ingatlanok adásvételeinek, bérletének közvetítését is.
- Telefon: 66/312-364,
- e-mail: drkoczy4@invitel.hu
- Bővebb információ és az ingatlanok adatai az irodában, személyesen, soron kívül.
- **Központban** 36 m²-es, felújított III. emeleti lakás eladó. l.ár.: 6M Ft.
- **Füzesben** elől nagy vízparti telek faházzal eladó. 9.9M Ft.
- **Sztár felett** 2 szobás, felújított lakás olcsón eladó.
- **Eötvös utcában** 2 lakásos ház egyben, felújítva, garázzsal eladó. l.ár: 13M Ft.
- **Vágóhid** Szarvason, árverés május 27-én.
- **Deák u.-ban** központi 2 szintes sor-
- házi 99 m²-es lakás garázzsal sürgősen eladó. l.ár: 15M Ft.
- **Keresztháti üdülősoron** vízparti 2 szintes 80 m²-es új nyaraló eladó. l.ár: 15M Ft.
- **Tiszakécskén** háromszintes új nyaraló eladó. l.ár: 15,5 M Ft.
- **Belvárosban** sarki lakás nagy üzlettel, raktárral eladó. l.ár: 11M Ft.
- **Szabadság úton** felújított, III. emeleti 2 szobás lakás garázzsal, vagy anélkül eladó.
- **Békésszentandrason** építési telek sürgősen eladó.
- **Dinnyelapason** tetőteres, összkomfortos, lakható nyaraló eladó. l.ár: 13M Ft.
- **Békésszentandrason**, Harcsásban 709 négyzetméteres, beépítetlen, vízparti telek eladó. Irányár 3M Ft.
- **Mangolzugban**, Fenyő utcában igényes 160 négyzetméteres, kétszintes lakóház eladó 560 négyzetméter telken. Irányár: 21 MFt.
- **Fenyő utcában** építési telek eladó.